

การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย (Democratic Citizenship Education-DCE) หมายถึง การพัฒนาศักยภาพของประชาชนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ มีความรู้ดี มีความรับผิดชอบ มีคุณลักษณะ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ในฐานะที่เป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยซึ่งมีประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ

พลเมือง มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการประชาธิปไตย โดยเฉพาะในการปรึกษาหารือ ถกเถียงประเด็นสาธารณะที่สำคัญ ๆ กับทุกภาคส่วนของสังคม กระทั่งนำไปสู่การตัดสินใจที่เห็นพ้องร่วมกัน โดยมีเป้าหมายที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม และเปิดโอกาสให้ พลเมืองมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน

ด้วยความเชื่อที่ว่าปัจจัยที่สำคัญที่สุดของความสำเร็จของประชาธิปไตย คือการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง (Democratic Citizenship Education) เพราะไม่มี ผู้ใดรู้และเข้าใจเรื่องประชาธิปไตยมาตั้งแต่กำเนิดประชาธิปไตยต้องพัฒนาสมาชิกของสังคม ให้มีความรู้ความเข้าใจ กระทั่งเกิดสำนึกเห็นคุณค่ามีเจตคติที่ถูกต้องสอดคล้องต่อแนวทางประชาธิปไตย คิดอย่างมีวิจารณญาณโดยปราศจาก การครอบงำมีคุณลักษณะและปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมที่เห็นคุณค่าในความเป็นมนุษย์อย่างมีศักดิ์ศรีเสมอกันและรักในความยุติธรรม ทั้งนี้เพื่อสร้าง"สังคมไทยที่พลเมือง มีความรู้เท่าทันใช้สิทธิเสรีภาพด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม มีส่วนร่วมทางการเมือง มีวัฒนธรรม และวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย"

Democratic Citizenship Education เริ่มต้นตั้งแต่เด็ก และดำเนินต่อไปไม่สิ้นสุดจนกระทั่งถึงระดับอุดมศึกษา และเข้าสู่ วิทยาลัยทางาน

☐ Democratic Citizenship Education ส่งเสริมเสรีภาพและทักษะการคิด และการแสดงออกมากกว่าการทำตามในแบบการศึกษาระบบเดิม

☐ Democratic Citizenship Education ส่งเสริมสิทธิมนุษยชน คือ การเคารพคุณค่าของความเป็นมนุษย์เสมอกัน เคารพความแตกต่างและความยุติธรรม

☐ Democratic Citizenship Education ส่งเสริมการเรียนรู้ทางการเมือง (Political Education) เพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมือง มากกว่าการเรียนรู้จากการรับรู้แต่ขาดประสบการณ์ และเพื่อไม่ให้อำนาจทางการเมืองถูกผูกขาดอยู่เฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยเฉพาะนักการเมืองและข้าราชการ

☐ Democratic Citizenship Education ต้องการสื่อที่มีพลัง มีอิสระในการขับเคลื่อนการสร้างพลเมืองใหม่ของประเทศ

☐ Democratic Citizenship Education ต้องได้รับการสนับสนุนทั้งระบบของสังคม จึงจะ เปลี่ยนบทบาทของประชาชน จากการเป็นผู้ที่อยู่ภายใต้การปกครอง (subject) ให้เป็นพลเมือง (citizen) ที่รับผิดชอบต่อประเทศได้ กล่าวคือ

เป็นพลเมืองมีบทบาทเชิงรุกในการกำหนดทิศทางอนาคตของสังคมและมีพลังในการขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายร่วมกัน การสร้างพลเมืองใหม่ให้มีทั้งพลังความรู้ และมีพลังทางการเมือง หรือเจตจำนงทางการเมือง (Political will) จึงเป็นหน้าที่สำคัญและเป็นความรับผิดชอบของรัฐบาล สถาบัน หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับอำนาจรัฐ ที่แสดงความมุ่งมั่นในการสร้างพลเมืองใหม่ของประเทศ